

แถลงการณ์ เครือข่ายองค์กรชุมชนจัดการทรัพยากร ลุ่มน้ำสาละวิน

ความไม่ชอบธรรม ไม่โปร่งใส ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ในโครงการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม โครงการไฟฟ้าพลังน้ำฮัจยีบริเวณชายแดนไทย-พม่า

เครือข่ายองค์กรชุมชนจัดการทรัพยากรลุ่มน้ำสาละวิน ร่วมกับเครือข่ายทรัพยากรลุ่มน้ำจังหวัดแม่ฮ่องสอนซึ่งประกอบด้วย เครือข่ายชุมชนจำนวน 21 องค์กรเครือข่าย ของ 7 อำเภอ จังหวัดแม่ฮ่องสอน และอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก ได้ดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการทรัพยากร ลุ่มน้ำ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดิน น้ำ ป่า ไฟป่า หมอกควันต่อเนื่องมาโดยตลอด ซึ่งมีเป้าหมายให้ชุมชนมีสิทธิในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และอยู่ร่วมกันกับป่าได้อย่างยั่งยืน มีความเห็นร่วมกันว่า

การจัดประชุมการมีส่วนร่วมย่อยครั้งที่ 2 โครงการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม โครงการไฟฟ้าพลังน้ำฮัจยีบริเวณชายแดนไทย-พม่า ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย กับสถาบันบริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระหว่างวันที่ 18-23 ธันวาคม 2556 ในพื้นที่อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้น เครือข่ายองค์กรชุมชนจัดการทรัพยากร ลุ่มน้ำสาละวิน เห็นว่าเป็นการดำเนินการที่ขาดความชอบธรรม ไม่มีความโปร่งใส และไม่สามารถเป็นที่ยอมรับได้ต่อโครงการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมฯ และขอเรียกร้องให้ กฟผ. และสถาบันบริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ยุติการจัดการประชุมในหมู่บ้านท่าต่าฝั่ง หมู่บ้านแม่สามแลบ และหมู่บ้านสบเมย และการดำเนินการอื่นใดทั้งหมดในขณะนี้ ด้วยเหตุผลดังนี้

1. จนถึงปัจจุบันนี้เป็นเวลาเกือบ 4 ปีแล้ว กฟผ. ยังไม่ได้เผยแพร่ข้อมูลใดๆของโครงการเขื่อนฮัจยีให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับ ทราบอย่างครบถ้วนและทั่วถึง นับตั้งแต่มีบัญชาของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2553 (อ้างถึง หนังสือ นร ๐๑๑๐/๑๖๘ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๓) กฟผ. เผยแพร่เพียงเอกสารสรุปโครงการเขื่อนฮัจยีฉบับย่อเท่านั้น ซึ่งไม่มีข้อมูลที่เพียงพอ ขณะที่เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการเขื่อนฮัจยี ที่ยังไม่ได้มีการเผยแพร่ เช่น

- (1) การศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนฮัจยี โดย กฟผ.
- (2) การศึกษาด้านวิศวกรรมทรัพยากรน้ำและผลกระทบทางชลศาสตร์ที่เกิดจากเขื่อนฮัจยี โดย กฟผ.
- (3) บันทึกความตกลง ระหว่าง กฟผ. กับ กรมไฟฟ้าพลังน้ำ กระทรวงพลังงานไฟฟ้า สหภาพพม่า เรื่องการพัฒนา ความเป็นเจ้าของและการดำเนินการ โครงการไฟฟ้าพลังน้ำฮัจยี บนแม่น้ำสาละวิน สหภาพพม่า เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2548
- (4) บันทึกความเข้าใจ ระหว่าง กฟผ. กับ บริษัท ซิโนไฮโดร คอร์ปอเรชั่น เรื่องการศึกษาและพัฒนาโครงการไฟฟ้าพลังน้ำฮัจยี ในด้านความเหมาะสมทางวิศวกรรม การลงทุน ผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2549
- (5) บันทึกความตกลง ระหว่าง บริษัท กฟผ. อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด กับ กรมไฟฟ้าพลังน้ำของประเทศพม่า, บริษัท ซิโนไฮโดร คอร์ปอเรชั่น จำกัด และบริษัท International Group of Entrepreneur วันที่ 24 เมษายน 2553

- (6) รายงานความเห็นเกี่ยวกับผลกระทบในด้านต่างๆ รวมทั้งการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีโครงการก่อสร้างเขื่อนฮัตจี ในแม่น้ำสาละวิน ประเทศสหภาพพม่า ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จัดทำโดย คณะอนุกรรมการศึกษาข้อมูล และเสนอความเห็นเกี่ยวกับผลกระทบในด้านต่างๆ รวมทั้งการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีโครงการก่อสร้างเขื่อนฮัตจี ในแม่น้ำสาละวิน ประเทศสหภาพพม่า ของ กฟผ. (ตุลาคม 2552)

เอกสารต่างๆ เหล่านี้ เครือข่ายฯ ได้เคยเรียกร้องให้ กฟผ. ต้องเผยแพร่และมีการแปลเป็นภาษาไทยแล้ว ตั้งแต่มีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นที่หมู่บ้านแม่สามแลบ และที่ว่าการอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในวันที่ 8 และ 9 กุมภาพันธ์ 2554 จนถึงปัจจุบัน กฟผ. ยังไม่เคยส่งเอกสารใดๆ มาให้เครือข่ายหรือชุมชนในพื้นที่เลย ถือเป็นการกระทำที่ขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ซึ่งได้ให้การรับรองสิทธิพื้นฐานของประชาชน ในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารไว้แล้ว

2. ผลสรุปของการจัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นที่หมู่บ้านแม่สามแลบ และที่ว่าการอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในวันที่ 8 และ 9 กุมภาพันธ์ 2554 ได้นำไปสู่การว่าจ้าง สถาบันบริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้ดำเนินการศึกษาผลกระทบเพิ่มเติมนั้น ถือเป็นการดำเนินการไปโดยลำพังเพียงฝ่ายเดียวของ กฟผ. เครือข่ายฯ และประชาชนในพื้นที่ ไม่ได้มีส่วนร่วมใดๆ เช่น การสรุปประเด็นการศึกษาเพิ่มเติม หรือ การวางแผนหรือกรอบการศึกษาเพิ่มเติมนั้น ถือว่าขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่มีความโปร่งใส และขาดความชอบธรรม ดังนั้นการจัดการประชุมในช่วง 18-23 ธันวาคม 2556 นี้ เพื่อนำเสนอผลการศึกษาผลกระทบเพิ่มเติม โดยสถาบันวิชาการดังกล่าว จึงไม่สามารถเป็นที่ยอมรับได้โดยสิ้นเชิง

3. กฟผ. ต้องไม่ฉวยโอกาส ผลักดันโครงการเขื่อนฮัตจี ในขณะที่กระบวนการเจรจาหยุดยั้งระหว่างรัฐบาลพม่ากับชนกลุ่มน้อยในพื้นที่ได้ ยังไม่ได้ข้อยุติอย่างสมบูรณ์ เพราะที่ผ่านมารัฐบาลพม่าได้ใช้เพื่อการรุกรานและทำสงครามกับชนกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่สร้างเขื่อน การฉวยโอกาสของ กฟผ. จึงเท่ากับว่า กฟผ. ได้สนับสนุนทางอ้อมต่อกองทัพพม่า ดังนั้น กฟผ. ควรทบทวนบทบาทขององค์กร ซึ่งดำเนินการในนามประเทศไทย ในการที่จะยุติโครงการเขื่อนฮัตจีในทันที

ในรอบหลายปีที่ผ่านมาเมืองครุฑชุมชน ภาคประชาสังคมทั้งในจังหวัดแม่ฮ่องสอน สังคมไทยและสังคมโลกได้เรียกร้องให้ กฟผ. ยุติโครงการเขื่อนฮัตจีหลายครั้ง ประกอบด้วยเหตุผลต่างๆ หลายด้าน อาทิเช่น ด้านการส่งเสริมการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพม่า, ความจำเป็นด้านพลังงานของโครงการเขื่อนฮัตจี ต่อระบบไฟฟ้าของไทย, ความโปร่งใสและธรรมาภิบาลของโครงการเขื่อนฮัตจี, ผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งในพม่าและไทย, ผลต่อการปักปันเขตแดนถาวรไทย-พม่าในอนาคต ฯลฯ

ดังนั้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อโครงการเขื่อนฮัตจี มิใช่มีเพียงชุมชนติดแม่น้ำสาละวิน หรือหมู่บ้านในเขต อ.สบเมย หรือ อ.แม่สะเรียงเท่านั้น หากแต่มีความหลากหลายมากกว่านี้ โดยเฉพาะสังคมไทยซึ่งเป็นผู้บริโภคไฟฟ้าเกือบทั้งหมดจากโครงการเขื่อนฮัตจี ย่อมต้องได้รับสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารโครงการ และสามารถแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหาต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นสิทธิที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี 2550 คุ้มครองไว้

ด้วยเหตุผลทั้งหมดข้างต้นนี้ เครือข่ายองค์กรชุมชนจัดการทรัพยากร ขอเรียกร้องให้ กฟผ. และสถาบัน

บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ยุติการจัดการประชุมในหมู่บ้านท่าตาดั้ง หมู่บ้านแม่สามแลบ และหมู่บ้านสบเมย และการดำเนินการอื่นใดทั้งหมดในขณะนี้ จนกว่าจะสามารถหาข้อยุติร่วมกัน ต่อกระบวนการศึกษาผลกระทบเพิ่มเติมได้

ด้วยความสมานฉันท์

18 ธันวาคม 2556

เครือข่ายองค์กรชุมชนจัดการทรัพยากรธรรมชาติลุ่มน้ำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย 21 เครือข่าย ดังต่อไปนี้

1. เครือข่ายลุ่มน้ำปายตอนบน
2. เครือข่ายลุ่มน้ำแม่เมือง
3. เครือข่ายลุ่มน้ำเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอำเภอปาย
4. เครือข่ายแม่ปิง-ห้วยแก้ว
5. เครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตำบลเมืองแปง
6. เครือข่ายอนุรักษ์แม่เหมือง
7. เครือข่ายชาวไทยภูเขาอำเภอปางมะผ้า
8. เครือข่ายลุ่มน้ำเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอำเภอปางมะผ้า
9. เครือข่ายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติลุ่มน้ำห้วยปูลิง
10. เครือข่ายม้งเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
11. เครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
12. เครือข่ายห้วยสูง-ห้วยฟาน
13. กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ตำบลแม่กิ๊
14. เครือข่ายแม่ลาเก๊ะ
15. เครือข่ายกะเหรี่ยงเพื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอำเภอแม่ลาน้อย
16. เครือข่ายลุ่มน้ำยมตอนกลาง
17. เครือข่ายเพื่อลวะว้าและสิ่งแวดล้อมอำเภอแม่ลาน้อย
18. เครือข่ายจัดการทรัพยากรธรรมชาติลุ่มน้ำอำเภอแม่สะเรียง
19. กลุ่มอนุรักษ์ต้นน้ำแม่ลิด
20. กลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมตำบลป่าโป่ง
21. เครือข่ายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลุ่มน้ำยม, เงา, เเมย, สาละวิน